

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
17 juli 2019
Ons kenmerk
TISB/U201900568/
Lbr. 19/057
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
2

Onderwerp
Doordecentralisatie en nieuw verdeelmodel MO, BW en BG

Samenvatting

Met deze ledenbrief informeren wij u over het akkoord dat de VNG onlangs heeft bereikt over de doordecentralisatie en het nieuwe verdeelmodel Maatschappelijke Opvang, Beschermd Wonen en Begeleiding. De basis van het akkoord wordt gevormd door het advies van het Expertiseteam MO-BW-BG. In deze brief informeren wij u over:

- Het advies van het Expertiseteam MO-BW-BG;
- De afspraken die wij hierover op 2 juli hebben gemaakt met het Rijk;
- Aanvullende afspraken naar aanleiding van de motie 'Naar een structureel financieel totaal kader GGZ op basis van feiten;'
- Het vervolgproces op hoofdlijnen;
- Aankondiging van drie informatiebijeenkomsten over deze onderwerpen eind augustus en begin september.

Aan de leden

Datum
17 juli 2019
Ons kenmerk
TISB/U201900568/
Lbr. 19/057
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
2

Onderwerp

Doordecentralisatie en nieuw verdeelmodel MO, BW en BG

Geacht college en gemeenteraad,

1. Advies Expertiseteam MO-BW-BG

In april 2019 heeft het bestuur van de VNG een expertiseteam ingesteld om haar van advies te voorzien over de beoogde doordecentralisering van maatschappelijke opvang (MO), beschermd wonen (BW) en begeleiding (BG). Eind juni heeft dit expertiseteam haar advies uitgebracht. Het bestuur van de VNG heeft besloten het advies volledig over te nemen en het te gebruiken als inzet voor het bestuurlijk overleg met het Rijk op 2 juli. Het volledige advies treft u aan in de bijlage. Hieronder de samenvatting van de belangrijkste bouwstenen van het advies:

Bouwstenen kernadvies:

1. Overgang met een ingroepad van 10 jaar
2. Verplichte regionale samenwerking
3. Overgangssituatie voor cliënten
4. Verdeelmodel en passend ingroepad
5. Kostenverrekening of woonplaatsbeginsel
6. Landelijke inkoop van enkele specialistische voorzieningen
7. Landelijke afspraken als basis
8. Taskforce
9. Monitoring, evaluatie en bijsturing
10. Specifieke thema's

2. Afspraken met het Rijk

Op 2 juli besprak de VNG het advies van het expertiseteam met minister Ollongren (BZK) en Staatssecretaris Blokhuis (VWS). Voor dit overleg hebben wij een overzicht gemaakt van de

aandachtspunten die van belang zijn voor het vervolgproces (bijlage 2). Wij hebben de volgende afspraken gemaakt over het advies van het expertiseteam en over het vervolgtraject:

- We werken toe naar sociale inclusie. Hiermee omarmen het Rijk en gemeenten het advies van de commissie Dannenberg. Hier hoort een nieuw verdeelmodel bij dat het voor gemeenten aantrekkelijk maakt om in te zetten op preventie, om meer samenhang in de ondersteuning te bieden en verkokering te doorbreken. Het betreft een objectief verdeelmodel dat de middelen over alle gemeenten verdeelt.
- Het Rijk stemt in met het advies van het expertiseteam over het verdeelmodel MO-BW, met inachtneming van de aandachtspunten die daarbij zijn benoemd (groene kaders). In aanvulling daarop worden de volgende afspraken gemaakt:
 - o Rijk en VNG stellen gezamenlijk een opdracht voor de Taskforce op en worden samen opdrachtgever van deze Taskforce. De opdrachtformulering is uiterlijk eind 2019 gereed.
 - o De staatssecretaris van VWS en het bestuur van de VNG herinneren gemeenten uiterlijk eind augustus 2019 per brief aan de bestuurlijke afspraak van december 2018 dat alle regio's eind 2019 concrete uitvoeringsafspraken moeten hebben gemaakt over de inhoudelijke beweging, de financiering en de inkoop van MO-BW.
 - o De Taskforce gaat in gesprek met gemeenten waar de samenwerking of planvorming nog niet goed loopt. De Taskforce zoekt oplossingen voor gemeenten die mogelijk in de (nabije) toekomst financiële knelpunten ervaren als gevolg van het afgesproken ingroeipad van 10 jaar.
 - o De komende periode werkt VNG uit hoe 'verplichte regionale samenwerking' eruit zou kunnen zien.
 - o Conform het advies van het expertiseteam blijft de maatschappelijke opvang de komende jaren een taak van de centrumgemeenten. In 2025 wordt – mede op basis van de ervaringen met beschermd wonen – bekeken of ook de maatschappelijke opvang doorgedecentraliseerd kan worden. Tot die tijd zal de vernieuwing van de maatschappelijke opvang (oftewel: zoveel mogelijk van opvang in instellingen naar opvang met voldoende begeleiding in de wijk/woningen) niet stil liggen; centrumgemeenten gaan hier actief mee aan de slag samen met hun regiogemeenten.
 - o Om de verrekening van de overgang van WLZ-cliënten op een goede manier te kunnen doen, is het van belang dat gemeenten de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD) op een goede manier vullen.
 - o Rijk en VNG zijn akkoord gegaan met de benoeming van vijf landelijke specialistische instellingen: Fier, Fonteyenburg, Lister, De Parelhoenderhoeve en De Compound. Het budget voor deze instellingen wordt onttrokken aan het macrobudget voor beschermd wonen.
 - o Met betrekking tot bouwsteen 7 uit het advies (afspraken ambulante zorg en wonen) concluderen Rijk en VNG dat zij nadere afspraken willen maken over randvoorwaardelijke zaken die nodig zijn om op lokaal en regionaal niveau voldoende woningen beschikbaar te kunnen stellen. In een volgend bestuurlijk overleg wordt dit besproken. De afspraken over de ambulante zorg worden gemaakt tijdens het BO over het hoofdlijnenakkoord GGZ. De VNG neemt het voortouw bij het uitwerken van een voorstel voor concretisering van landelijke afspraken hierover.
 - o Na iedere vier jaar vindt een evaluatie plaats (bouwsteen 9). De onafhankelijke evaluatie wordt uitgevoerd door een externe partij in opdracht van de Taskforce.

- De VNG is aanspreekpunt voor de totstandkoming van nieuwe regio's. Gemeenten komen onder strikte voorwaarden in aanmerking voor een herijking van de regio. Betreffende regio's worden verzocht zelf met een voorstel te komen voor de nieuwe regio-indeling (incl. een voorstel voor herverdeling van het historische budget tussen de gemeenten). De VNG organiseert na de zomervakantie een bijeenkomst voor deze regio's.

3. Afspraken over motie 'Naar een structureel financieel totaal kader GGZ op basis van feiten'

Tijdens het bestuurlijk overleg is ook gesproken over de motie 'Naar een structureel financieel totaal kader GGZ op basis van feiten' zoals aangenomen op de ALV van 5 juni. Rijk en VNG hebben afgesproken om de in de motie genoemde onderzoeken integraal en gefaseerd op te pakken. Eerst starten we met het onderzoek naar de wachtlijsten beschermd wonen. Dat onderzoek wordt naar verwachting begin 2020 afgerond. VNG en het ministerie van VWS trekken de komende periode ook samen op bij de uitvoering van de andere twee onderzoeken: naar de financiële effecten van de extramuralisering GGZ en de noodzakelijk opbouw van de ambulante infrastructuur. Deze onderzoeken gaan in het najaar van start.

4. Vervolgproces op hoofdlijnen

In 2022 vindt de eerste stap plaats in de overgang naar een objectief verdeelmodel. Vanaf dat jaar zullen regiogemeenten voor het eerst deels zelf de inkoop van Beschermd Wonen op zich gaan nemen. Wij benadrukken dat het moment van inwerkingtreding geen vertraging mag opleveren in de beweging die door Commissie Dannenberg is beschreven en roepen gemeenten op om regionaal deze te operationaliseren. De VNG begeleidt gemeenten daarbij, door uitvoering te geven aan de afspraken gemaakt in het bestuurlijk overleg met het Rijk. Wij blijven u de komende periode via onze reguliere communicatiekanalen informeren over de wijze waarop wij daaraan vormgeven. Op korte termijn zullen wij in ieder geval:

- Een **stappenplan** formuleren, met daarin een helder tijdspad passend bij de recent gemaakte afspraken. Het stappenplan biedt een overzicht van het totale proces van doordecentraliseren en objectief verdelen, van de rolverdeling (wat doet het Rijk, wat doet de VNG en wat doen gemeenten) en van de keuzes en stappen die gemeenten moeten zetten. In het stappenplan besteden wij uiteraard ook aandacht aan de **onderdelen uit het advies van het expertiseteam die nog uitgewerkt moeten worden**, waaronder: het instellen van de Taskforce, de uitname WLZ, het uitwerken van het woonplaatsbeginsel / afspraken over kostenverrekening en de herijking van de regio's. Het stappenplan is naar verwachting eind september gereed.
- Drie **informatiebijeenkomsten** organiseren over het vervolgproces rondom de doordecentralisatie en het nieuw verdeelmodel Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen. Hierover meer in de volgende paragraaf.
- Samen met het Rijk een brief sturen ter herinnering aan **de bestuurlijke afspraak van december 2018 dat alle regio's eind 2019 concrete uitvoeringsafspraken** moeten hebben gemaakt over de inhoudelijke beweging, de financiering en de inkoop. Daarbij besteden wij ook aandacht aan de wijze waarop regio's de afspraken uit het bestuurlijk overleg kunnen verwerken.

5. Informatiebijeenkomsten

Direct na de zomervakantie organiseert de VNG in samenwerking met de ministeries van BZK en VWS drie regiobijeenkomsten voor ambtenaren over het vervolgproces rondom de doordecentralisatie en het nieuw verdeelmodel Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.

Tijdens de bijeenkomsten wordt informatie verstrekt over het advies van het expertiseteam en over het vervolgproces. Daarnaast maken wij afspraken over de manier waarop gemeenten betrokken zullen worden bij het vervolgproces.

De bijeenkomsten vinden plaats op:

- 26 augustus Regio Noord 13.30 – 17.00
- 29 augustus Regio Zuid 13.30 – 17.00
- 3 september Regio Midden 13.30-17.00

Ambtenaren kunnen zich vast aanmelden door een mail te sturen naar: jose.havik@vng.nl. De exacte locaties worden te zijner tijd bekend gemaakt.

Vragen?

Heeft u over de afspraken met het Rijk naar aanleiding van het advies van het expertiseteam of het vervolgproces een opmerking of vraag? Stuur dan een email naar: vraagbaakmobw@vng.nl

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur

Bijlagen:

- Advies expertiseteam met aandachtspunten voor vervolg
- Bespreekpunten n.a.v. advies expertiseteam